

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

**До проекту постанови Кабінету Міністрів України
Про внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 2
лютого 2011 р. № 98 «Про суми та склад витрат на відрядження
державних службовців, а також інших осіб, що направляються у
відрядження підприємствами, установами та організаціями, які
повністю або частково утримуються (фінансуються за рахунок
бюджетних коштів)»**

1. Обґрунтування необхідності прийняття акта

Україна декларує рух до Європейського простору, зокрема, освітнього і наукового, що затверджено Законом України від 18.03.2004 року № 1629-IV "Про Загальнодержавну програму адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу".

Цей рух, зокрема, забезпечується завдяки участі освітян і науковців у спільних міжнародних проектах, що здебільшого фінансуються грантами Європейських фондів. Однак нормативно-правова база України не забезпечує безперешкодного використання фінансів, що надходять з закордонних джерел до державних вищих навчальних закладів. За останнє десятиріччя нормативно-правова база не зазнала позитивних змін, а навпаки стала ще жорсткішою, зокрема, через введення обов'язкової вимоги відкриття державними вищими навчальними закладами розрахункових рахунків тільки у відділеннях державної казначейської служби, у тому числі і для коштів, що надходять до вузів за програмами міжнародної технічної допомоги (грантів), а також прийняття у 2011 році Постанови №98. Це створює величезні перешкоди, які викликані розбіжністю між законодавством України і правилами ЄС щодо надання зовнішньої допомоги.

На сьогоднішній день основні документи, які регулюють фінансову діяльність бюджетних установ, зокрема, Бюджетний і Податковий Кодекси, не є адаптованими до правил ЄС і до можливостей, які надаються правилами

програм ЄС, з коштів яких вони фінансуються. Таким чином, кошти проектів, які фінансуються з джерел ЄС, підлягають жорстким обмеженням щодо їх використання державними вищими навчальними закладами.

Замість адаптування законодавства України до законодавства Європейського Союзу згідно з Законом України від 18.03.2004 року № 1629-IV не усунені ряд перешкод для виконання проектів, кошти яких надходять на рахунки державних вищих навчальних закладів у відділеннях державної казначейської служби:

1. Примусова вимога утримувати розрахункові рахунки державними вищими навчальними закладами у відділеннях державної казначейської служби призводить до зриву виконання міжнародних проектів з причини необґрунтованої затримки платежів державною казначейською службою з метою використання коштів міжнародної технічної допомоги (грантів) на покриття витрат державного бюджету. Це пряме порушення використання коштів, які надходять у вигляді міжнародної технічної допомоги (грантів) і мають використовуватися тільки за цільовим призначенням.

2. Обмеження, які накладаються на використання бюджетних коштів, поширюються і на кошти, які надходять у вигляді міжнародної технічної допомоги (грантів). В цьому не має ніякого сенсу, тому що кошти, по-перше, не є державними, а такими що надходять з Європейських фондів у вигляді грантів, що є результатом сплати податків громадянами Європейського Союзу, а по-друге, вимога цільового використання таких коштів унеможлиблює їх використання за іншим призначенням і робить їх економію безглуздою перешкодою на шляху успішного виконання проекту.

У разі не витрачення таких коштів за призначенням, вони мають бути повернені грантодавцю, при цьому витрати на закупівлю валюти несе державний вищий навчальний заклад. Замість повної концентрації над роботою за міжнародними проектами, кошториси яких затверджені і

профінансовані з міжнародних фондів, виконавці – державні вищі навчальні заклади багато часу мають витратити на пошуки прийнятних шляхів використання коштів, що залучаються під виконання спільних проектів, які б не суперечили вимогам грантодавців і обмеженням з боку внутрішнього законодавства України.

В такій ситуації персонал державних вищих навчальних закладів вимушений пристосовуватись і шукати обхідні шляхи для доцільного використання проектних бюджетів або, що набагато гірше, відмовлятися від використання грантів на території України і отримувати кошти за виконану роботу в європейських університетах-партнерах, що зумовлює відтік податків, які могли б наповнювати український бюджет.

Щоб уникнути таких ситуацій і забезпечити безперешкодне оперування коштами за проектами (програмами) міжнародної технічної допомоги, а це означає збільшення бюджетних надходжень через податки, що сплачуються в повному обсязі, треба зробити українське законодавство більш лояльним до коштів, які надходять до державних вищих навчальних закладів у вигляді міжнародної технічної допомоги (грантів), а саме: зняти обмеження на ліміт добових на відрядження, що встановлений Постановою №98 і залишити його на рівні вимог статті 140 Податкового Кодексу України, заборонити відділам державної казначейської служби України затримувати платежі, які проходять за рахунками, що мають цільове призначення.

Таким чином, необхідність прийняття цієї зміни до Постанови №98 визначається низкою суспільних запитів щодо розширення співпраці з європейськими вищими навчальними закладами і інтегрування національної системи освіти в європейський освітній простір згідно Указу Президента України № 344/2013 «Про Національну стратегію розвитку освіти в Україні на період до 2021 року», сприяння залученню коштів міжнародної технічної допомоги до державних вищих навчальних закладів, спрощенню фінансових процедур виконання спільних міжнародних проектів, що стане дієвим кроком

з боку держави на шляху адаптування законодавства України до законодавства Європейського Союзу.

2. Мета і шляхи її досягнення

Проект акта розроблено з метою розширення участі навчальних закладів, педагогів, науковців та студентів у різних проектах і програмах міжнародних організацій та співтовариств шляхом забезпечення безперешкодного оперування коштами проектів, що фінансуються за рахунок грантів міжнародних фондів; збільшенню обсягів податків, що надходять до держбюджету України, завдяки збільшенню кількості коштів, що будуть надходити на рахунки українських ВНЗ за відсутності необхідності залишати кошти, які виділяються для українських партнерів, на рахунках закордонних (європейських) грантодавців.

3. Правові аспекти

Правовідносини у цій сфері регулюються:

Бюджетним кодексом України.

Податковим кодексом України.

Законом України «Про вищу освіту».

4. Фінансово-економічне обґрунтування

Проект «Зміни до Постанови №98» не передбачає додаткових фінансових і матеріальних витрат.

5. Позиція зацікавлених органів

Проект «Зміни до Постанови №98» потребує погодження із Міністерством фінансів України, Міністерством доходів і зборів України, Міністерством економічного розвитку і торгівлі України, Міністерством освіти і науки України.

6. Регіональний аспект

Проект «Зміни до Постанови №98» має загальний характер і не стосується питань розвитку адміністративно-територіальних одиниць.

7. Запобігання корупції

У проекті «Зміни до Постанови №98» відсутні правила і процедури, які можуть містити ризики вчинення корупційних правопорушень.

8. Громадське обговорення

Проект «Зміни до Постанови №98» не потребує широкого громадського обговорення. Проект оприлюднений на сайті проекту програми ЄС Темпус TRUST www.dovira.eu. За результатами його обговорення отримані зауваження та пропозиції від компетентних осіб, які були опрацьовані в установленому порядку.

9. Позиція соціальних партнерів

Проект «Зміни до Постанови №98» погоджено з членами консорціуму проекту програми ЄС Темпус TRUST, представниками ВНЗ України, ГО «Агенція Європейських Інновацій», Української асоціації студентського самоврядування.

10. Прогноз результатів

Прийняття проекту «Зміни до Постанови №98» створить належні правові умови щодо: розширення співпраці з європейськими вищими навчальними закладами через більші об'єми залучення коштів міжнародної технічної допомоги, сприяння особистісному розвитку науковців і освітян, збільшення обсягів податків до держбюджету України, підготовки фінансової системи українських державних ВНЗ до вимог оперування коштами в європейському просторі, і як наслідок покращення іміджу національної вищої освіти і фінансової системи.